

НА ПЪТЪ

КАТЯ ГЕОРГИЕВА

ТОЯ ПЪТЪ БЕЗКРАЕНЪ И РАЗКЪРТЕНЪ
И КОЛИТЪ, ТРЪГНАЛИ ДАЛЕЧЕ
СЕ ЧЕРНЪЯТЪ КАТО ЛЕНТИ ВЪ КЪРА
И НАДЪ НАСЪ ПРИПАДА ТОПЛА ВЕЧЕРЬ.

СКЪРЦАТЪ БАВНО, ТЕЖКО КОЛЕЛАТА,
СКЪРЦА И ВЪ ЧУВАЛИТЪ БРАШНОТО,
А БАЩА МИ СЪДНАЛЪ НА КОЛАТА
ПУШИ И РАЗТРИВА СЪ ДЛАНЪ ЧЕЛОТО СИ.

ТАМЪ — ХАРМОНИКАТА НА КОЛАРЯ —
ВЪ ПЪРВАТА КОЛА БЕЗСТРАСТНО ПЛАЧЕ
И ЕДНА ОГРОМНА МЪЖКА ЖАРИ
МОЙТЪ НИЗКО СВЕДЕНИ КЛЕПАЧИ . . .

УТРЕ ПАКЪ ОТЪ ТУКА ЩЕ ПРЕМИНАТЪ
ВЪРВОЛИЦИ ОТЪ КОЛИ СЪСЪ ЖИТО
И ГРАДЪТЪ СЪ УСТАТА СИ РАЗЗИНАТА
ЩЕ НИ СРЕЩНЕ СЪННИ И НЕМИТИ . . .

ВСЕ ТАКА ЛИ ЩЕ ПРЕМИНЕМЪ ТИХО
НАШИЯ ЖИВОТЪ НА ПРОДАВАЧИ,
И ПО ТОЯ ПЪТЪ ЛИ ВЪ МЪЖКА ВИХРЕНА
ЩЕ СЕ РОНЯТЪ СЪЛЗИ ПОДЪ КЛЕПАЧИТЪ?

СКЪРЦАНЕТО ТЕЖКО НА КОЛИТЪ
КАТО ВИХЪРЪ НАОКОЛО КЛОКОЧИ,
МЪЖКАТА НАБЪБВА ВЪВЪ ГЪРДИТЪ . . .
ЕХЪ, ЖИВОТА СИ КОГА ЩЕ ПОЧНЕМЪ?

НАШАТА ЛЮБИМКА

(Репортажъ)

ВАС. ВОДЕНИЧАРСКИ

ИНСТИТУТЪ ЗА
ЛИТЕРАТУРА

Израстна Нона едра и здрава. Въ голѣмитъ ѝ черни очи имаше нѣщо дръзко.

Когато грѣшихме, тя се караше, крещѣше. Веднажъ съ Кръстю Дюлгерина едва не стигна до формаленъ бой.

Преди нѣколко дни тъй ми кресна, че ме побиха трѣпки.

— Дрънчо, — каза, — като ти зашлевя една . . . Нѣмашъ ли си друга работа, ами си заскачалъ като пѣтле около менъ.

Обаче, преодолявахме ли нѣкоя трудностъ, тя се екзалтираще, лудо ни прегръщаше и пѣеше непрекъс-

Всички я обичахме.

Никога нѣма да забравя случката съ кметския. Отидохме да искаме разрешение за сказка — дойде и тя.

Може би мѣжкоподвижниятъ Гаврилъ Гроздевъ си имаше свои грижи. Може би, и най-вѣроятно е, че не ни обичаше много. И затова, когато се изправихме предъ него, въ сплеснатитъ му китайски очи заигра учудване, сетне премина въ студено безразличие и накрай, размръдвайки тежкото си тѣло, плешивиятъ запасенъ фелдфебель изскърца съ стола и дрезгавия си гласъ:

— Не може.

Миката тихо въздѣхна. Кръстю Дюлгерина стисна челюсти. Ваню Врабеца и моя милостъ клюмнаха.

— Напусто, значи . . . — мислѣхъ си, — отиде цѣла седмица работа. Но . . . съ насъ бѣше Нона.

Две едри крачки — опрѣ яки

ржце въ масата и се наклони напредъ.

— Защо?

Сивитъ очи на Гроздева заподскачаха отъ предметъ на предметъ, като че търсѣха мѣсто где да се скриятъ. Дълбокиятъ, упоритъ погледъ на Нона омота, погълна въ своята дързостъ неподвижната фигура на плешивиятъ старикъ.

— Защо?

Гърлото на Гроздева избълболи.

— Пода не е митъ . . .

— Това ли е болката?

— Това . . . и . . .

Зжбитъ и очитъ ѝ блѣснаха.

— Господинъ кмете . . .

— Но . . . — опита се да възрази старикътъ.

— Момчета! — като командиръ предъ бой извика тя. — Метлитъ! Кофитъ! Четкитъ! На работа!

И сказката се състоя.

Въ нашата долина, планинскитъ вечери слизатъ бавно, тържествено. И следъ като притиснатъ съ чернитъ си кореми „Бабоя“, „Китката“, „Чуката“, „Дебелецъ“ и „Иванова могила“ — настилатъ коритото на малката Тоша съ плѣтенъ мракъ. Въ една стъ тѣзи тихи вечери, когато черното небе и бѣлата земя безмълвно слушали шума на падащия снѣгъ — немирницата любовъ посетила и нашата другарка.

Харесала Нона дългия, съ изпъкнали скули Бою.

Защо?

Недоумѣвахме.

Бѣше ни тъжно.

Кръстю Дюлгерина се зарови въ книгитъ, стана мълчаливъ и мра-

ченъ, сякашъ безконечнитъ зимни нощи бѣха напълнили душата му съ мракъ.

Какво бѣ харесала Нона въ Бою?

Задъ неговата сериозно — тежка мълчаливостъ — знаехме ние — криеше се единъ тъменъ индивидуализъмъ, който не се покриваше съ нашитъ стремежи.

Това сърдеше Нона.

Тя мечтаеше за другаръ, силенъ, гордъ, безстрашенъ.

Бою бѣ студенъ тромавъ — неговата самотностъ бѣ изразъ на слабостта му предъ непоносимата нищета, скършениятъ поривъ да бжде студентъ и литературниятъ боклукъ, съ който бѣ пълна главата му.

Ние очаквахме разрива.

И той стана.

Въ глестия вечеренъ мракъ остъръ споръ изправилъ единъ срѣщу другъ двата, неразбиращи се свѣта.

Обидилъ я той.

Тя троснато му каза.

— Смѣташъ ли че постигашъ нѣщо?

Бою мълчалъ и ожесточено пуцелъ.

Хипнотизиращитъ очи на Нона търсили погледа му, той се реялъ нейде надъ главата ѝ.

— Кажи де?

— Смѣтамъ, че не гоня вѣтроветъ като . . .

— Като тебе и другаритъ ти . . .

Като кого?

Като камшикъ я плеснали тия думи, а на ухото ѝ се изкикотила собствената ѝ наивностъ, чрезъ любовта да го приобщи къмъ насъ.

Стиснала зжби и злобно простонала.